

ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертаційну роботу ГРОМОВА Артема Борисовича
«КОРЕКЦІЯ ДЕФОРМАЦІЙ ВЕЛИКОГО ВЕРТЛЮГА
В ХІРУРГІЧНОМУ ЛІКУВАННІ ПАТОЛОГІЇ КУЛЬШОВОГО
СУГЛОБА У ДІТЕЙ»,

представлену на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук
за спеціальністю 14.01.21 - травматологія та ортопедія.

Актуальність теми дисертації. Деформації великого вертлюга у дітей зустрічаються достатньо часто при різних захворюваннях кульшового суглобу (уроджений вивих стегна, деформації внаслідок запальних захворювань та ін..). У цілому вони розглядаються не як самостійне захворювання, а один з проявів основної патології суглоба. Але сам факт деформації великого вертлюга, оскільки він є точкою прикріплення м'язів, важливих для оптимального функціонування кульшового суглобу, може призводити до порушення біомеханіки суглобу, дисбалансу м'язів, порушення нормального розподілу навантажень у різних компонентах кульшового суглобу. В клінічному плані це проявляється болем, обмеженням рухів, здатне створювати передумови для децентрації головки стегна. Враховуючи це, деформації великого вертлюга мають бути врахованими при діагностиці патології кульшового суглобу та у лікувальній тактиці.

Та на теперішній час залишаються не вивченими багато питань щодо особливостей формування деформацій великого вертлюга у дітей різного віку та при різних видах патології. З іншого боку, бракує інформації про особливості функціонування та розвитку кульшового суглобу за умов деформацій великого вертлюга. Тобто потребують вивчення питання взаємного зв'язку та взаємного впливу основної патології кульшового суглобу та деформації великого вертлюга як її компонента. Залишаються не вирішеними питання ранньої діагностики, прогнозування розвитку деформації, оптимальні терміни та методики хірургічної корекції. Зокрема, зберігає актуальність розробка таких хірургічних втручань, які б мали певний профілактичний характер, тобто таких, що не лише ко-

ригували наявні деформації, але й сприяли б попередженню їх прогресування у подальшому.

Виходячи з цього, дисертаційна робота, що має за мету удосконалити діагностику і способи хірургічної корекції деформацій великого вертлюга стегнової кістки та на їх основі покращити функцію кульшового суглоба у дітей, є актуальною, а її виконання здатне зробити внесок у розв'язання зазначених вище питань.

Дисертація пов'язана з планами науково-дослідних робіт ДУ «Інститут патології хребта та суглобів імені професора М.І. Ситенка Національної академії медичних наук України». Вона є фрагментом планових НДР «Вивчити особливості розвитку оперованих кульшових суглобів у дітей при патології диспластичного генезу, обґрунтувати та розробити нові і вдосконалити відомі хірургічні втручання» (державна реєстрація №0107U000112) та «Обґрунтувати та розробити методи діагностики та хірургічного профілактичного лікування підвивиху та звиху стегна у дітей хворих на дитячий церебральний параліч» (державна реєстрація №0109U002013).

Структура дисертації. Дисертація написана за класичною схемою, вона складається зі вступу, 5 розділів, висновків, двох додатків, списку використаних джерел, який включає 212 посилань, ілюстрована 25 таблицями та 49 рисунками. Загальний об'єм роботи у представленому вигляді 182 сторінки (без додатків – 170 сторінок тексту).

У ході дослідження шляхом математичного моделювання на основі методу кінцевих елементів та з застосуванням графоаналітичного методу визначено особливості розподілу напружень та функціонування кульшового суглобу при різних варіантах деформацій великого вертлюга та ступенях деформацій. Проаналізовано дані клінічного, рентгенологічного та електроміографічного обстеження 70 дітей з деформаціями великого вертлюга при різних видах патології кульшового суглобу. Проведені дослідження дозволили виявити діагностичну та прогностичну цінність окремих показників, систематизувати дані про варіанти деформацій великого вертлюга і розробити їх класифікацію, запропонувати

низку пропозицій щодо оперативної корекції деформацій великого вертлюга. На підставі отриманих даних запропоновано диференційований підхід до вибору лікувальної тактики у залежності від типу деформації великого вертлюга та характеру основної патології кульшового суглоба. Таким чином, можна зробити висновок про те, що здобувачем удосконалено діагностику та способи хірургічної корекції деформацій великого вертлюга стегнової кістки, що має сприяти покращенню результатів лікування хворих. Саме це й було метою дисертаційного дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, обумовлені застосуванням сучасних методів дослідження, цілком об'єктивних і доступних для контролю. Заслужує на увагу комплексний підхід до використання математичних та біомеханічних досліджень, обґрунтованість застосування цих методів. Кількість клінічних спостережень достатня для отримання надійних достовірних даних. При обстеженні хворих використано сучасні методи, які дозволяють отримати усі необхідні дані про пацієнта і характер патології. Результати піддано статистичній обробці, методи статистичного аналізу обрані адекватно.

Зроблені висновки відповідають змісту дослідження і логічно витікають з нього.

Усе це дозволяє зробити висновок про те, що отримані дані і сформульовані на їх основі наукові положення та висновки є обґрунтованими і достовірними.

Наукова новизна роботи полягає у тому, що в дисертації фактично вперше шляхом математичного моделювання виявлено особливості функціонування кульшового суглобу та розподілу напружено-деформованого стану у ньому при різних варіантах та ступенях деформації великого вертлюга стегнової кістки, що дозволяє прогнозувати характер змін у суглобі та обґрунтувати шляхи попередження подальших патологічних проявів. Виявлено динаміку біомехані-

чних та електроміографічних показників функціонування кульшового суглобу при хірургічному лікуванні хворих з різними ступенями деформації великого вертлюга та різним характером основної патології, що може мати прогностичне значення і впливати на вибір лікувальної тактики.

Уточнено дані про особливості формування і динаміку розвитку великого вертлюга та його деформацій при різних видах основної патології кульшового суглобу.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що здобувачем для практичного застосування у закладах охорони здоров'я запропоновано робочу класифікацію деформацій великого вертлюга у дітей, рекомендації щодо удосконалення діагностики та лікування хворих з цією патологією, основи диференційованого підходу до вибору лікувальної тактики.

Розроблено та впроваджено власний спосіб хірургічного лікування деформації великого вертлюга стегнової кістки і пристрій для його виконання, а також спосіб лікування патологічного вивиху стегна.

Застосування авторських пропозицій дає підстави очікувати покращення результатів лікування хворих, що має медичне та соціальне значення.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях. Результати дисертаційного дослідження викладені у 19 наукових працях, серед яких 6 статей у провідних наукових фахових виданнях, 3 патенти України, 2 нововведення, 8 робіт у матеріалах з'їзду ортопедів-травматологів України та наукових конференцій. У зазначених роботах належним чином відображені зміст дослідження, наукові положення, висновки та рекомендації.

Обсяг апробації результатів дослідження, наведений у дисертації, відповідає існуючим вимогам. Зміст автореферату відображає основні положення дисертації.

Зауваження та дискусійні питання.

Принципових зауважень щодо суті і змісту роботи немає. Окремі стилістичні помилки, які зустрічаються по тексту, не впливають на науково-

практичне значення дослідження. Та є декілька зауважень дидактичного характеру.

1. У розділі про матеріал і методи дослідження не деталізовано відомості про хірургічне лікування хворих. Зокрема, не уточнено, чи всі дані про хірургічне лікування вивчалися лише ретроспективно, адже період вивчення дуже значний (1998-2014 рр.). Якщо все вивчалось ретроспективно, то не зрозуміло, у якій кількості з хворих автор застосував і впровадив запропонований диференційований підхід і чи були групи порівняння до та після його впровадження.

2. У висновках немає чіткого формулювання, яке саме наукове завдання, з точки зору автора, розв'язане у дослідженні.

3. Кількість публікацій за матеріалами дисертації достатня, але, на жаль, не підкреслено відношення відповідних видань до наукометричних індексів.

Крім того у плані дискусії хотілося б почути від здобувача відповіді на такі питання:

1. Чи доцільно настільки деталізувати у діагнозі характер деформації великого вертлюга, як це робить автор у прикладах на с. 120-121 на базі власної класифікації? Складається враження, що деформація великого вертлюга займає у діагнозі більше місця, ніж основна патологія. Чи не доцільніше було б залишити дані про деталі деформації у розділі історії хвороби про об'єктивний статус, а в діагноз виносити все ж таки відомості про основну патологію?

2. У якій кількості хворих були застосовані розробки, на які отримано патенти?

3. У шостому висновку йдеться про те, що впровадження пропозицій здобувача дозволило «значно зменшити відсоток негативних результатів лікування». Уточніть, будь ласка, що було базою для порівняння кількості негативних результатів.

Зазначені питання, не є принциповими і не зменшують науково-практичне значення роботи.

ВИСНОВОК. Дисертація ГРОМОВА Артема Борисовича на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук на тему «КОРЕКЦІЯ ДЕФОРМАЦІЙ ВЕЛИКОГО ВЕРТЛЮГА В ХІРУРГІЧНОМУ ЛІКУВАННІ ПАТОЛОГІЇ КУЛЬШОВОГО СУГЛОБА У ДІТЕЙ», є завершеною науковою працею, яка містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для травматології та ортопедії – покращити результати лікування захворювань кульшового суглоба у дітей шляхом удосконалення діагностики деформацій великого вертлюга стегнової кістки і розробки диференційованого підходу до вибору тактики хірургічної корекції.

Дослідження виконано на актуальну тему на сучасному науковому рівні. Отримані результати є новими, обґрунтованими, достовірними. За актуальністю, науковою новизною та практичним значенням її результатів робота відповідає вимогам п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567 до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.21 - травматологія та ортопедія, а її автор гідний присудження цього наукового ступеня.

Директор науково-дослідного інституту
травматології та ортопедії Донецького
національного медичного університету
ім. М. Горького МОЗ України,
доктор медичних наук, професор

В.Г. Климовицкий

Підпис В.Г. Климовицького
досвідчено
доц. кафедри
19.02.16

*Надійшов до
ради 23.02.16р.*